

## ОРИЈЕНТАЦИОНИ КРИТЕРИЈУМИ ЗА ВИДОВЕ ПРАВИЧНЕ НОВЧАНЕ НАКНАДЕ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ

I На Панелу за уједначавање судске праксе из грађанске области одржаном, 29.10.2015. године постигнуто је усаглашено правно схватање у погледу оријентационих критеријума за сљедеће видове правичне новчане накнаде нематеријалне штете:

1. Оријентациони критеријум за утврђивање висине правичне новчане накнаде за физичке болове:

јаког интензитета	оријентационо	70,00 КМ по дану,
средњег интензитета	оријентационо	40,00 КМ по дану,
слабог интензитета	оријентационо	10,00 КМ по дану.

Код утврђивања износа накнаде треба имати у виду да су трајање и јачина физичких болова два веома важна елемента за досуђивање правичне новчане накнаде, али суд мора водити рачуна и о другим околностима случаја.

2. Оријентациони критеријум за утврђивање висине правичне новчане накнаде за страх:

веома јаког интензитета	оријентационо	70,00 КМ по дану
јаког интензитета	оријентационо	60,00 КМ по дану
средњег интензитета	оријентационо	30,00 КМ по дану
слабог интензитета	оријентационо	5,00 КМ по дану.

Правична накнада за претрпљени страх досуђује се ако околности случаја, а нарочито трајање и јачина страха то оправдавају.

3. Оријентациони критеријум за утврђивање висине правичне новчане накнаде за душевне болове због смрти блиског лица:

за случај смрти брачног и ванбрачног партнера и дјетета	оријентационо	20.000,00 КМ
за случај губитка плода родитељима	оријентационо	7.000,00 КМ
за случај смрти родитеља	оријентационо	20.000,00 КМ
за случај смрти брата или сестре	оријентационо	7.000,00 КМ.

4. Оријентациони критеријум за утврђивање висине правичне новчане накнаде штете због неоправдане осуде или неоснованог лишења слободе:

оријентационо 100,00 КМ по дану.

Ови критеријуми се примјењују у свим степенима суђења на подручју цијеле Босне и Херцеговине.

II С обзиром да на Панелу за уједначавање судске праксе није постигнута сагласност у погледу оријентационих критеријума за утврђивање висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности, за душевне болове због наружености и за душевне болове због тешког инвалидитета блиског лица, према правном схватању усвојеном на сједници Грађанског одјељења Врховног суда Републике Српске од 14.03.2022. године, оријентациони критеријуми за утврђивање новчане накнаде за ове видове нематеријалне штете који се примјењују у Републици Српској, су сљедећи:

1. Оријентациони критеријум за утврђивање висине правичне новчане накнаде штете за душевне болове због умањења животне активности према степену умањења животни активности:

до 20 %	оријентационо	од 4.000,00 КМ	до 8.000,00 КМ
преко 20 до 40 %	оријентационо	од 8.000,00 КМ	до 20.000,00 КМ
преко 40 до 60 %	оријентационо	од 20.000,00 КМ	до 40.000,00 КМ
преко 60 до 80 %	оријентационо	од 40.000,00 КМ	до 60.000,00 КМ
преко 80 до 100%	оријентационо	од 60.000,00 КМ	до 80.000,00 КМ

Корекција накнаде је могућа према обиму и тежини утврђених трајних посљедица, а као додатне критеријуме треба цијенити животну доб, занимање оштећеног и сл.

Умањење животне активности, као посебан основ за накнаду штете због душевних болова обухвата сва ограничења у животним активностима оштећеника које је остваривао или би их по редовном току ствари у будућности извјесно остваривао. Под ограничењем се подразумијева и обављање активности уз повећане напоре или под посебним условима.

Код одмјеравања висине новчане накнаде овог вида штете не узима се у обзир само проценат умањења животне активности него и све напријед наведене околности.

2. Оријентациони критеријум за утврђивање висине правичне новчане накнаде штете за душевне болове због наружености:

јаки степен наружености	оријентационо	од 4.000,00 КМ	до 7.000,00 КМ
средњи степен наружености	оријентационо	од 3.000,00 КМ	до 5.000,00 КМ
лаки степен наружености	оријентационо	од 700,00 КМ	до 1.500,00 КМ

Корекција је могућа зависно од животне доби, занимања оштећеног, локације повреде и сл. Пол, сам по себи, не утиче на висину накнаде по овом основу.

Основ за признање новчане накнаде за наруженост није само у томе да ли и у којој мјери измијењена вањштина оштећеног изазива у околини гађење, сажаљење или друге негативне реакције, већ се у разумној мјери узимају у обзир и субјективна мјерила о утицају свих елемената (измијењена вањштина, примјетност, односно локација ожилјака, обим и сл.,) на психичку равнотежу оштећеног. Дакле, суд треба да води рачуна како о објективним тако и о субјективним околностима.

3. Оријентациони критеријум за утврђивање висине правичне новчане накнаде штете за душевне болове због нарочито тешког инвалидитета блиског лица:  
за случај нарочито тешког инвалидитета брачног и ванбрачног супружника и дјетета оријентационо од 15.000,00 КМ до 20.000,00 КМ;  
за случај нарочито тешког инвалидитета родитеља оријентационо од 10.000,00 КМ до 15.000,00 КМ.

Предсједница Грађанског одјељења  
Горјана Попадић